

kakor vŕako drugo delo. Kmet tedaj ne sme smirej po ŕarim ravnati.

Juri. Morebiti je sedaj bolj, kakor je bilo pred 30 letmi?

Jernej. Tudi ne! davkov in ŕhtibre manj ne plazhujemo, poŕlam vezh isdajamo, kot pred neki letmi; shelesnina in uŕnje je od polovizo drashji, rokodelzi tŕjajo od naf ŕhe viŕhji plazhilo.

Juri. Takó tedaj! ali je bolj po novim, ali po ŕarim?

Jernej. Po tem takim, ŕe vé, de ni bolj! mi pa ŕmo sdaj v novim zhafu, in moramo v njemu preŕshivéti, in v Boga saúpati, de nam on ne bo flabiŕhi, ampak po nafhimu saflushenju vŕe prav napravil.

Lokar (ki je pogovor od ŕrane poŕluŕhal). Prav, prav, Jernej! to je lepo govorjenje, to ŕo prave kerŕhanŕke miŕli! Mi tega, kar ŕe s boshjim pripuŕhenjem na ŕvetu godí, predelati nemoremo.

Jernej. Mi bi ne mogli vezh goŕpodariti, ko bi mi svoje ŕemljíŕha ravno takó obdelovali, kakor ŕo jih nafhi dedje obdelovali. Le poglej Juri Saborŕhtnikovo kmetijo, ta ti pokashe, koliko pridnoŕt ŕamore; on zhuti, kakor vŕak, tesho ŕedajniga zhafa, pa jo ŕna preneŕti; on jo ŕna tako vositi, de ima vŕiga dovelj; to pa pride od tod, kŕr on is eniga orala ŕemlje vezh prihodka potégne, kakor ga mi od dvéh ali zlo tréh; on vŕako pŕd ŕemlje h koríŕtu oberne; le enkrat prav preglej Saborŕhtnikovo kmetijo, potlej Juri! boŕh drugazhi govoril.

Lokar. De mora tudi reŕnizhno tako biti! — Ko ŕim ŕhe vojak (ŕoldat) bil, ŕim bil prizhijozh, ko je kmet, ki ŕo mu smerjaje Modrijan rekli, kof puŕtiga ŕveta ŕa 14 gold. kupil, na katerim je od ŕazhetka komej po 3 mernike ovŕa perdeloval; zdaj ga je pa takó rasdelal in poŕhlahtil, de je po bratovŕko 2000 gold. vreden.

Juri. Kaj je pa s njim pozhel?

Lokar. To véŕh, de Modrijan ni rók kríŕhem derŕhal: is nizh je nizh. ŕvet je bil ŕilo kamnit. Modrijan poruje debelo kamnje, in ga nalomi toliko, de ga v bliŕhno meŕto ŕa vezh denarjev prodá, kakor je ŕa ŕvet dal.

Potlej napelje na raskopano ŕemljo zheŕ 14 ŕto vos dobre perŕti, in ravno toliko gnojá, potem obŕfadi ta ŕvet s fadnimi dreveŕfizi, is perviga po malim, od leta do leta vezh in vezh, de je bil zeli kof kupleniga ŕvetá kríŕhem obŕfajen. Dokler je mlado drévjiŕhe raŕtlo, je Modrijan krompir in drugiga korenjeviga fadú vmŕŕ fadíl. V petimu letu je ŕhe Modrijan 30 jerbaŕov zheŕhpelj is zhverŕtiŕh dreveŕfiz natergal; nekoliko lét potem je on lepe denarje ŕa ŕvoje fadje vlekel. V ŕhtirnajŕtim letu po fadili potegne on ŕa zheŕhnje 50 — in ŕa zheŕhpelje 140 gold. in potem vŕako leto vezh.

Juri. Je mogel pa tudi dovelj ŕemlje in gnojá imeti!

Lokar. To ŕi je Modrijan s umnoŕtjo in s pridnoŕtjo perdobil in perhranil. Kdor ŕe vŕak dan le en majhno naprej pomakne, pride ŕzhafama tudi daljezh.

Rovtarŕki.

Popis obertniske razstave v Ljubljani.

(Na dalje.)

J. F. Kaizer, lastnik kamnotiskarije v Gradcu je v razstavo poŕlal iz svoje fabrike raznih reŕí, namreŕ: deŕelobraze, priliŕja in več ŕort bukvo-veznih izdelkov, med kterimi je bila marsiktera reŕ umetno izdelana. — Od dvéh parov copát, ki jih je Marija Bostianŕiŕ v razstavo poŕlala, nimamo nič poŕŕbniga povedati. — Mnogoverŕtna ŕeleznina, ki nam jo je vodŕtvo ŕkofiŕŕkih rudarij iz Celovca v razstavo poŕlalo, je poŕŕbno po laŕkih tergiŕ dobro znana. — Tudi koŕé, ki nam jih je J. Spricer koŕár iz Celovca v razstavo poŕlal, ŕe davnej med to nar bolji blago te ŕorte ŕtejejo. — Baron Coizove fuŕine na Gorenskim ŕe davnej slovijo krog in krog; njih ŕeleznine in jekline gre več ŕez morje v ptuje deŕele, kakor vsih druŕih fuŕin in njih ŕubeŕen (Zaineisen) ga nima para. V preteŕenimu letu ŕo imenovane 4 Coizove fuŕine 16 tavŕent ŕto dva in ŕestdesét centov ŕeleza, jekla in ŕebljev ŕamo v ptuje deŕele prodale; delovcov imajo 2 tavŕent dvé ŕto in trideset, med kterimi jih je 980, kteri vseskozi v fuŕinah delajo, 650 pa le od ŕasa do ŕasa; razun teh je 600 voznikov, ki rudo in ŕeleznino ŕem ter tje prepeljujejo. Delovci in vozniki ŕo preteŕeno leto v Coizovih fuŕinah 118 tavŕent 5 ŕto in pet in ŕedemdeset goldinarjev zasluŕili. Iz tega vsaki lahko previdi, kako velika in moŕna podpora ŕo Coizove fuŕine, poŕŕbno za gorŕnsko ŕtran krajske deŕele. Reŕniŕno, vsa ŕlava in hvala jim gré! — Od P. Leskovica, pridruŕnika tajniŕtva c. k. kmetiŕŕke druŕbe v Ljubljani, ŕmo ŕelezne ŕeni vidili. — Andrej in Jernej Verŕiŕ, tkavca iz Stare Loke, ŕta vsaki en koŕ platna v razstavo poŕlala; dobro blago je bilo, in prav veseli ŕmo ga bili, tóde ŕalost nas je obŕla, ki ŕmo ŕe ŕpomnili, de je to rokodelŕtvo v Loŕki komisií, ravno tako, kakor okoli ŕmljednika, Veleŕoviga i. t. d. zlo peŕati jelo. — Zagorska fuŕina je v razstavo poŕlala veliko rudarŕkih reŕí iz svoje fabrike, med kterimi ŕmo vidili prav lep cink, kteri bo gotovo prihodnjiŕ veliko denarjev v deŕelo vabil, kŕr miŕlimo, de ŕe bo ta fuŕina v kratkim ŕasu med nar imenitniŕi naŕe domovine povzdignila. — Dvojŕert (Zwillich) in mnogoverŕtno platno R. Koŕirja, tkavca iz Kamnika, je bilo dobro blago. — Podobá cesarŕŕiga orla, ki jo je J. Kauŕiŕ iz Idrije iz golih kebrov ŕostavil, ne zasluŕi, de bi jo med obertniske reŕí ŕteli. — Rozalija Eger je dala zal izdelek z zlatimi in ŕrebernimi ŕŕkami iz svoje natiskavnice v razstavo. — Med ŕvinŕenim blagam, ki nam ga je J. K. Eger, kupec iz Belaka, v razstavo poŕlal, ŕo bile ŕvinŕene, brez ognja napravljene cevke za vodotoke i. t. d. poŕŕbne hvale vredne.

(Dalje ŕledí.)

Novice iz Gradca.

16. 17. 21. in 22. dan Kozoperska.

16. dan tega meŕca je bil za c. k. ŕtajersko kmetiŕŕsko druŕbo imeniten dan; zakaj pri ti priliki je bil velki zbor nje udov in veselo obhajilo 25 letniga bitja te druŕbe, ktera je pri ti prilóŕnosti

svojiga vikšiga vodja, nadvojvoda Joana posebno počastiti hotla. Že pred ta večer so ognji, kakor o kresu, po vsih gričih okoli Gradca veseli dan oznanovali.

Ob devetih zjutrej so se nadvojvoda Joan, poglavar štajerske dežele in še več družih visokih gospodov in udov imenovane družbe, v stolno cerkev podali, in Bogá pri velki maši za blagodar zahvalili, kteriga je on 25 letnemu djanju te družbe skozi in skozi milostljivo deljil. Iskrene želje in mile prošnje so pri temu obhajilu za dolgo ohranjenje presvitliga Joana proti nebeškemu Očetu puhte iz serc sto in sto zbranih udov!

Po dokončani s. maši so se imenovani udje v hišo deželnih stanov podali, ktera je bila za velki zbor pripravljena in posebno lepó olišpana. Veselo je bilo viditi, med visokimi gospodi tudi proste kmete v sivih suknjah sedeti, kterih beseda pri takih zborih ravno toliko veljá, kakor žlahtnikov. Vse kmetijske družbe našiga cesarstva so k temu zboru svoje namestnike poslale; jeft in gosp. Zamasu sva krajnsko družbo namestovala.

Pogodbe tega zbora so se z tem začele, de se je poglavar deželnih stanov grof Attems presvitlimu nadvojvodu Joanu v imenu kmetijske družbe za vse Njegovo dolgoletno prizadevanje zahvalil in Njemu v spomin serčne hvaležnosti zlati kozarec posebne lepote podaril, ki ga je kmetijska družba, de bi visokiga gospoda po vrednosti častila, za 18 sto goldinarjev v srebru kupila. Ginjeniga serca so na to nadvojvoda Joan odgovorili in imenovano darilo milostljivo sprejeli.

Po tem so se pogodbe imenovaniga zbora po redi začele in so do šterih popoldne terpele. Drugič bomo od tega kaj več povedali; sedaj le to opomnimo, de smo med drugim kmetijskim orodjem in mašinami, ki so bile pri temu zboru na ogled postavljene, tudi Ferlanovo pinjo vidili, ktero so presvitli nadvojvoda Joan v naši obertniski razstavi kupili.

Po dokončanim zboru so se vsi udje od perviga do zadnjiga (501 jih je bilo) z Nadvojvodom vred v veliko gostivnico (Koloseum) k obedu podali, kjer smo prav dobre volje bili.

Drugi dan pa je bil velki zbor obertniskiga društva, kteriga so Nadvojvoda Joan z prijetnim nagovorom pričeli. Po tem so namestniki vsih izdruženih dežel popise vsiga tega brali, kar se je v obziru na obertnino čez leto v ti ali uni deželi zgodilo. Sedaj je prišlo razdelenje svetinj in pohvalnih pisem za Ljubljansko obertnisko razstavo na versto; prihodnjič bomo v priloženemu listu imena tistih fabrikantov in rokodélcov razglasili, kterim se je čast pripetila, de bode zlate, sreberne, alibro-naste svetinje, ali pa pohvalne pisma dobili.

Pri ti priložnosti sim jest v imenu slovenskih rododélcov presvitlimu nadvojvodu Joanu začetniku notrajno-austrijskiga obertniskiga društva lepo pesem slovenskiga jezika v roke podal, ktero smo v 40. listu naših novic natisnili: de bi jo pa presvitli nadvojvoda Joan in drugi Neslovenci ložej razumili, smo jo tudi v nemški jezik prestaviti dali. Obedve skupej smo v enimu krasnimu zvezku Nadvojvodu podali, ktere sô z velikim veseljem sprejeli. Pri ti priložnosti so milostljivi Nadvojvoda naše Novice glasno pohvalili in veliko dopadajenje nad njimi očitno pokazali, rekoč: „Ako ravno slovensine ne

razumim, si vunder le večkrat zapopadke Novic v nemški jezik razložiti velim, kteri so mi prav prav po volji.“ Po dokončanimu zboru se je meni in gospodu Zamasu čast zgodila, de so naji presvitli Nadvojvoda opoldne k svoji mizi povabili, kjer smo se še več od obertniskih in rokodélskih reči pomenili. —

21. dan tega mesca popoldan ob petih so se vpervič Dunajčani v 8 vozovih po železni cesti v Gradec pripeljali in celo pot od Dunaja do Gradca, ki nekaj več, ko 27 milj znese, v 9 urah storili. Grozno veliko ljudi je skupej priderlo, prvi prihod vozovlakov po železni cesti gledat. V kolodvoru so k temu namenu cerkev napravili, kjer so visoko častitljivi knez in škof z več drugimi duhovnimi razne molitve sa srečo te nove železne ceste opravili, in prvi hlaŕon, ki se Gradec imenuje, blagoslovili. V spomin te vesele prigodbe je bilo zvečer celo mesto razsvetljeno; štajerski deželni stanovi so pa Dunajčanam krasen obed napravili.

23. dan imenovaniga mesca so železno cesto od Dunaja do Gradca za občinsko rabo odperli; kdor se hoče po nji peljati, plača v vozu perviga reda za celo pot 6 gol. in 38 kr., v drugimu redu 5 gold. in pol, v tretjemu pa le 4 gold. in 15 kr. Za vožnjo razniga blaga se za eno milo od centa plača po krajcerju. To je pač grozno majhno plačilo!

Gotovo je, de bo prihodno jesen železna cesta do Celja speljana, v letu 1846 pa do Ljubljane dokončana.

Pred našim odhodom iz Gradca smo z častitljivim gospodom J. Justinam, nekajnim fajmoštram pri Devici Marii na Bleskim Jezeru govorili, ki zdaj v Gradcu živi, 98 let star.

Dr. Bleiweis.

Nekaj od Slovincov.

(Konec.)

10. Kaj pisati za národ je imenitna reč. Izobražen pisavec je naj žlahtnejši cvet v narodu. Kar on pisaje govori, se sliši dalje, kakor naj močnejši grom, njegove besede se razlegajo povsod, kjer koli se njegov jezik govori. Njegove žlahtne pisma še neprenehama govore, kadar njegove kosti že davno pod černo zemljo trohnijo. — Vsaki naj zató piše samo, kar je plemenitiga ali žlahtniga, samo kar je dobriga in koristniga — samo tó, kar bi bilo vredno govoriti pred celim svojim rodam. — Slovenski pisavec naj skerbí, de je slovensko izobražen. On ne sme, da bi gledal samo v svoj domači kot, samo v svojo domačo dolino, samo v svojo domačo deželico, kakor kert v svojo kertovino — na kviško naj povzdigne svojo glavo, naj pogleda, kaj drugi naši slavjanski bratje lepiga in koristniga pišejo! Šaj smo se ze lepo navadili na ilirski pravopis, — in naj lepši bukve se v njemu natiskajo, ne samo na Horvatskim, ampak tudi v Čeah, na Moravi, na Slovenskim, in takó dalej. — Slovenski pisavec naj opiše lepe, hvalevredne lastnosti svojiga rodú, da imamo jih za izgled. Koliko lepiga in žlahtniga se najde pri naših Slovincih! Ako bi zmiraj samo od krivih navad pisaril, lahko bi kdo mislil, da je pisavec prevzetniga in sovražniga sercá, in da svoj národ ošabno zametuje. Tudi rezo in ojstro se sme kadaj kaj povedati, pa zraven se mora jasno viditi, da pisavec svoje rojake vender iskreno ljubi; ojstrejši je beseda, jasnejši naj se ljube-